

KUNGL.
ÄRNVÄGSSTYRELSEN

MILITÄRBYRÅN
BYRÅCHEFEN

HEMLIG
Hemligt kung. 1938, nr. 157.
juli 1938, nr. 157.

Dnr _____

Anhålls att i svarsskrivelse angivas ovan-
stående diarienummer och i adressen
byråns namn.

Till Utrikesrådet m.m. S.Söderblom.

Major Maenss avlade i går besök på militärbyrån för diskussion av vissa frågor, vilka jag anser vara av den vikt att de böra bringas till Utrikesdepartementets kännedom.

Den ena frågan gällde den i notväxlingen förutsedda rätten att låta transportmanskap åtfölja transitotransporterna. I noten av den 8 juli 1940 framhålles under 1.): "Försändelserna kunna åtföljas av transportmanskap", men i praktiken har dylikt transportmanskap endast i rena undantagsfall förekommit. Anledningen till att frågan upptogs var nu den, att följepersonal inkommit till Hälsingborg med färja från Danmark den 22 dennes men genom militärbyråns försorg återförvisats till Danmark, enär någon anmälan om saken icke inkommit via tyska legationen. Återförvisandet skedde emellertid i fullt samförstånd med transportofficieren vid legationen, varför Maenss icke heller hade någon anmärkning att rikta mot militärbyrån, men då synbarligen hemortsmyndigheter i Tyskland anmärkt på förfaringsättet önskade Maenss diskutera frågan. Jag framhöll härvid att såvitt jag kunde förstå låg saken så till att några diplomatiska hinder icke funnos för att transitogodset åtföljdes av transportmanskap. Trafiktekniskt ställde sig däremot saken annorlunda. Våra godståg i Sverige framföras nämligen i regel utan annan personal än lokpersonalen. Konduktör medföljer däremot icke, varför man icke heller har lämpligt utrymme i tågen för något transportmanskap. Då Maenss framhöll att man i Tyskland helt enkelt lät manskapet åka i vanliga godsvagnar, påpekade jag att detta knappast vore möjligt hos oss annat än under sommaren, under vintern krävdes i varje fall särskilda åtgärder med hänsyn till kylan. Såväl med hänsyn härtill som med hänsyn till att i så fall även svensk militär kontrollpersonal måste medräknas skulle en användning av

transportmanskap i större utsträckning komma att ytterst ofördelaktigt påverka snabbheten i transportererna. I de undantagsfall åter, då det kunde anses berättigat och erforderligt att medsända transportmanskap borde transportererna ske via Trelleborg och företagas i de tåg, där nu post- och kurirvagnar medföras. I dessa tåg finns redan svensk militärpersonal och utrymme för ett begränsat antal personer, varför särskilda anordningar icke skulle erfordras. På övriga linjer och i andra tåg än dessa kunde man däremot icke vara med om en användning av transportmanskap.

Den andra frågan, som diskuterades, var tullpersonalens undersökningar av transitogodset. Anledningen till att denna fråga nu upptogs var den, att man i samband med vissa undersökningar rörande inträffade stölder från tysk sida verkställt en fortlöpande kontroll av godsvagnarnas plomber vid ankomsten till de norska gränstationerna. Det hade härvid visat sig framhåll major Maenss, att de ursprungliga plomberna på vagnar som passerat Storlien i samtliga fall brutits och ersatts med svenska plomber i Storlien. Stationsföreståndaren i Storlien bekräftar för sin del att samtliga vagnar med transitogods undantagslöst öppnas vid Storliens station av tullpersonalen. Frågan om tullundersökning av transitogodset är icke skriftligen behandlad vare sig i noterna eller den särskilda överenskommelsen mellan järnvägsstyrelsen och de tyska statbanorna. Då sistnämnda överenskommelse träffades, berördes frågan muntligen. Den tyske representanten, Dr Rau, hemställde nämligen att någon sådan tullundersökning icke skulle förekomma. Efter bemyndigande från Utrikesrådet Engzell lämnades härvid det beskedet, att svenska tullen självfallet förebehåll sig full rätt att undersöka vagnar, som passerade gränserna, men ställdes samtidigt i utsikt, att dessa undersökningar skulle givas formen av tämligen sparsamt förekommande stickprov. Såvitt jag känner till tillämpas icke samma grunder för undersökning vid övriga gränstationer och de påtalade förhållandena i Storlien har synbarligen vällat viss irritation, vilken bl. a. resulterat i skrivelse från B. B. V. i Oslo till legationen här. Legationer övervägde enligt Maenss att taga upp saken med U. D., men avvaktar tills vidare. Jag har under hand orienterat generaltulldirektören, som emellertid hävdade att någon fördröjning av godset icke uppstått i Storlien varför skäl att ändra förfaringsättet knappast förelåg. Såvitt jag känner har någon reell fördröjning av godset icke skett i Storlien, men tala det oaktat vissa skäl för ändring. Dels innebär det nuvarande förfaringsättet visst avsteg från vad U. D. tidigare ställt i utsikt, dels torde tåguppehållen i Storlien utan tvekan kunna avsevärt nedbringas, därest tullpersonalens undersökning inskränkes till att omfatta endast stickprov i enstaka fall. Sistnämnda synpunkt torde böra tillmätas viss betydelse, då de tämligen långa uppehållen i Storlien onekligen verkat i sådan riktning, att transportererna tilldragit sig onödig uppmärksamhet från turisternas sida.

Slutligen anser jag mig böra orientera om att enligt Major Maenss den från Haparanda till Narvik beförade truppen blivit felsänd från tysk sida. Truppen var från början avsedd för Narvik men hade av misstag sänts till Finland. Ett sådant misstag förutsätter emellertid enligt min mening att några relativt omfattande transporter via Finland äga rum.